

الملاحق

Prince of Songkhro University
Pattani Campus

جامعة الأمير سونكلا - فرع فطاني

كلية الدراسات الإسلامية

ฮาลาลในกฎหมายอิสลามและการนำไปใช้ของครอบครัวมุสลิม สำหรับการเลี้ยงดูบุตรใน
อำเภอเมืองจังหวัดยะลา

استبانة

تطبيقات الأسرة المسلمة في اختيار اغذية الحلال لأولادها في دائرة مغانج محافظة جالا

(بحث مقدم لنيل درجة الماجستير)

إعداد الباحث :

إبراهيم براهيمنج

الرقم الجامعي : (5720420042)

إشراف الدكتور :

عزمان تيء علي

العام الجامعي ٢٠١٧

، حفظه الله

سعادة :

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته ، وبعد :

فأضع بين يديكم استبانة والتي صممت لغرض البحث العلمي وجمع المعلومات الميدانية ، وتهدف إلى دراسة التطبيقات التربوية للأسرة المسلمة في اختيار أغذية الحلال لأولادها في دائرة مغانج محافظة جالا ؛ نرجو منكم الاجابة على العبارات بكل دقة وموضوعية ، علماً بأن الاستبانة ستستخدم التدرج الثلاثي في الاجابة على النحو الآتي :

أبداً	أحياناً	دائماً
-------	---------	--------

شاكرين لكم حسن تعاونكم واهتمامكم

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته .

الباحث

إبراهيم براهينج

باحث في مرحلة الماجستير ، الرقم الجامعي : (5720420042)

رقم الجوال : ٠٨٧٤٧٩٠٩٧١ ، البريد الإلكتروني

himhimoo@gmail.com:

القسم الأول : المعلومات العامة (الأولية)

ضع علامة (✓) على الإجابة المناسبة :-

١-الجنس : ذكر أنثى

٢-العمر : من ٢٠ إلى ٣٠ من ٣٠ إلى ٥٠ من ٥١ - فأكثر

٣-الحالة الإجتماعية : متزوج أعزب مطلق أرملة

٤-المؤهل العلمي : بدون تعليم عام جامعي فوق الجامعي

٥-الدخل الشهري : أقل من ٥.٠٠٠ بات ما بين ٥.٠٠٠ إلى ١٠.٠٠٠ أكثر من

١٠.٠٠٠

Prince of Songkla University
Pattani Campus

القسم الثاني : تقييم الاستبانة

المحور الأول : تطبيقات الاسرة المسلمة في اختيار اغذية الحلال لأولادها في مرحلة الرضاع

الرقم	اختيار اغذية الحلال لأولادها في مرحلة الرضاع	دائماً	أحياناً	أبداً
١	أعتمد التغذية على الأطعمة الحلال			
٢	أعتمد التغذية على الأطعمة المفيدة			
٣	أعتمد التغذية على الأطعمة النظيفة			
٤	أعتمد على التغذية من المعلبات التي فيها العلامة التجارية حلال			
٥	أحافظ على علب الحليب البودرة في مكان آمن			
٦	في كل مرة أرضع أولادي أقوم بتنظيف مكان الرضاعة			
٧	أقوم بشراء منتجات حليب البودرة للأولاد التي فيها العلامة التجارية حلال			
٨	في كل مرة أرضع أولادي من الرضاعة العلب أقوم بتعقيمها قبل الاستخدام			
٩	أقوم بارضاع الأولاد كل ٣ ساعات مرة واحدة			
١٠	أختار المكان النظيف لأرضاع الأولاد			

أضافات أخرى

.....

.....

المحور الثاني: تطبيقات الاسرة المسلمة في اختيار اغذية الحلال لأولادها في مرحلة الفطام

الرقم	اختيار اغذية الحلال لأولادها في مرحلة الفطام	دائماً	أحياناً	أبداً
١	أقوم بإعداد طعام الأولاد في المنزل بنفسي			
٢	أشترى منتج المعلبات الأغذية التي فيها العلامة التجارية حلال			
٣	عند الأكل في المطعم أكتفي بوجود ما يشير إلى الحلال			
٤	لا أستخدم معزز النكهات والالوان الصناعية عند طهي الطعام في المنزل			
٥	اتبع نظاماً غذائياً معيناً للأولاد في المنزل			
٦	عند إفراط الأولاد من تناول الاطعمة أقوم بإيقافهم ومنعهم من ذلك			
٧	أقوم بتعقيم مستلزمات الاطعمة قبيل الشروع إلى إطعام الأولاد			
٨	أقوم بتغذيتهم ثلاث وجبات يوميا			
٩	أقوم بتغذية الأطعمة المعدة من نفس اليوم فقط			
١٠	أقوم بشربهم للماء في كل حين وآخر			

اضافات أخرى

.....

المحور الثالث :تطبيقات الاسرة المسلمة في اختيار اغذية الحلال لأولادها في مرحلة ما قبل

البلوغ

الرقم	اختيار اغذية الحلال لأولادها في مرحلة ما قبل البلوغ	دائماً	أحياناً	أبداً
١	أحث الأولاد على شراء الأغذية من المطاعم الموثوقة بالحلال			
٢	أزود الأولاد بالكتب والمنشورات الإرشادية بالغذاء الحلال			
٣	أزود الأولاد بمشاهدة الأفلام الوثائقية في التوعية بالغذاء الحلال			
٤	أقوم بزيارة مع الأولاد إلى المؤسسات والمعاهد التي تعنى بالحلال			
٥	أمنع الأولاد من تناول المنتجات الغذائية المشبوهة ولو كان عليها علامة الحلال			
٦	أحث الأولاد على تناول الأغذية النبوية المفيدة كالعسل والحبة السوداء وغيره			
٧	أكافئ الأولاد على حسن اختيارهم للأغذية المفيدة			
٨	أنبه الأولاد على الحفاظ بالطعام نظيفاً عند تناولها وأساعدهم على نظافتها			
٩	أتناول الأغذية مع الأولاد في المطاعم بعد التأكد من أنها حلال وإن كان البائع غير مسلم			
١٠	أراعي فارق الأعمار بين الأولاد عند اختيار الأطعمة المناسبة لكل سن			

اضافات أخرى

.....

บทสรุป

การสรรเสริญทั้งหมดนั้นเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮ์ (ซุบหฺ) ผู้ซึ่งความโปรดปรานของพระองค์ได้ทำให้ความดีงามทั้งหลายสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความสำนึกขอบคุณต่อพระองค์ที่ทรงทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วง และขอพรจากพระองค์ได้ทรงโปรดทำให้งานวิจัยนี้เป็นการทำงานที่บริสุทธิ์ใจเพื่อพระองค์และทรงโปรดตอบรับความดีนี้ด้วยเถิด มหาบริสุทธิ์และความดีงามทั้งหลายแด่พระองค์

ส่วนหนึ่งจากสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาในเรื่องนี้ คือ ผู้วิจัยพบว่า สภาพบริบทของครอบครัวมุสลิมในปัจจุบัน โดยเฉพาะครอบครัวที่อาศัยอยู่ท่ามกลางสังคมพหุวัฒนธรรมซึ่งถือได้ว่าพวกเขากำลังเผชิญหน้าอยู่กับความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและศาสนา และพบว่ามุสลิมบางกลุ่มขาดการให้ความสำคัญต่อเรื่องการบริโภคอาหารฮาลาล ขณะที่ความเจริญก้าวหน้าในวิถีชีวิตประจำวันและความสะดวกสบายด้านการเทคโนโลยีการสื่อสารสามารถตอบสนองความต้องการในการบริโภคของพวกเขาได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย ดังกล่าวได้ทำให้นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความกังวลและเป็นห่วงในเรื่องการให้ความสำคัญต่อผลิตภัณฑ์อาหารที่ดีและได้รับการยอมรับตามหลักการศาสนาว่าเป็นอาหารฮาลาลและมีประโยชน์ของพวกเขา เนื่องจากครอบครัวมุสลิมบางครอบครัวไม่ให้ความสนใจในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรบริโภค โดยสาเหตุเกิดจากความบกพร่องในเรื่องการกระบวนกรอบรมปลูกฝังของพวกเขา หรือบางครอบครัวให้ความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี แต่ก็ขาดความสนใจในการทำหน้าที่แนะนำและเผยแพร่ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการศาสนาในเรื่องนี้แก่ครอบครัวอื่นๆ

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการบริโภคอาหารฮาลาลตามหลักศาสนาบัญญัติอิสลามและบทบาทของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการปฏิบัติตามหลักการศาสนาว่าด้วยการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรของพวกเขาได้บริโภค โดยใช้วิธีการศึกษาแหล่งที่มาพื้นฐานของหลักศาสนาอิสลามเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติตามหลักการศาสนาในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้แก่บุตร และวิเคราะห์ผลการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยจำแนกเป็นบทต่างๆ โดยสังเขป ดังนี้

๑. บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ความสำคัญของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย และข้อตกลงเบื้องต้น ได้แก่ นิยามศัพท์เฉพาะ สัญลักษณ์ และตัวอักษรย่อต่างๆ

๒. บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานว่าด้วยการบริโภคอาหารฮาลาลตามหลักศาสนบัญญัติอิสลาม โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ และในทุกหัวข้อจะมีการเพิ่มเติมรายละเอียดอีก 3 หัวข้อย่อย ได้แก่ หัวข้อที่ 1 อธิบายความเข้าใจเรื่องการบริโภคอาหารฮาลาล การให้คำนิยามเชิงภาษาและเชิงวิชาการ เป้าหมายและความสำคัญของการบริโภคอาหารฮาลาล การจำแนกประเภทอาหารฮาลาล หลักศาสนบัญญัติอิสลามว่าด้วยการบริโภคอาหารฮาลาล และการจำแนกชนิดของอาหารประเภทสัตว์และไม่ใช่สัตว์ ตลอดจนข้อตัดสินชี้ขาดในศาสนาโดยอ้างอิงทัศนะของบรรดาปวงปราชญ์อิสลาม และหัวข้อที่ 2 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโภชนาการของอาหารฮาลาลและความสำคัญของโภชนาการอาหารในอิสลามสำหรับเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยแรกเกิด วัยหย่านม และวัยก่อนการบรรลุศาสนภาวะ

๓. บทที่ 3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มเติม) ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวมุสลิมและการอบรมปลูกฝังความเข้าใจแก่บุตรในเรื่องการเลือกบริโภคอาหารฮาลาล โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ ได้แก่ หัวข้อที่ 1 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นครอบครัวมุสลิม คำนิยามเชิงภาษาและเชิงวิชาการ ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามหลักการอิสลาม และจุดมุ่งหมายของการใช้ชีวิตครอบครัวในศาสนบัญญัติอิสลาม และหัวข้อที่ 2 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการอบรมปลูกฝังความเข้าใจแก่บุตรในเรื่องการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลของครอบครัวมุสลิม ซึ่งประกอบด้วย 2 หัวข้อย่อย ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของพ่อและแม่ในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรบริโภค และแนวทางในการปฏิบัติตามหลักการศาสนาภายในครอบครัว

๔. บทที่ 4 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาภาคสนามเพื่อสำรวจสภาพการปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามว่าด้วยการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรบริโภคของครอบครัวมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดยผู้วิจัยได้นำเสนอหลักการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การวิจัยในเรื่องความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง การนำเสนอผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย และนำเสนอการสังเคราะห์ผลการวิจัย

๕. บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย ประกอบด้วยข้อมูลผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย ข้อเสนอแนะการวิจัย บรรณานุกรม ภาคผนวก และสารบัญ

๖. ผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัย จากเหตุผลที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพบริบทของสังคมมุสลิมซึ่งถือว่าเป็นชนกลุ่มน้อยของสังคมในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย กรณีศึกษาครอบครัวมุสลิมในอำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา และประสบปัญหาเกี่ยวกับการเลือกโภชนาการอาหารของครอบครัวมุสลิมให้แก่บุตรของพวกเขา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพพลานามัยและด้านการปฏิบัติตามหลักการศาสนาในเรื่องข้อซัฆาดศาสนาว่าด้วยหลักการใช้ชีวิตของมุสลิมในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยที่มาของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ ส่วนหนึ่งได้แก่ การขาดความเอาใจใส่ของสังคมมุสลิมและขาดการจัดอบรมปลูกฝังหลักการศาสนาแก่บุตรในเรื่องการเลือกบริโภคอาหารฮาลาล และพบว่า บางครอบครัวมีความรู้เกี่ยวกับหลักศาสนาเป็นอย่างดี แต่ไม่มีความพยายามในการนำหลักการศาสนาไปปรับใช้ในวิถีชีวิต เนื่องจากพวกเขาละเลยต่อเรื่องดังกล่าว

ทั้งนี้ เมื่อสังเกตจากข้อมูลผลการสำรวจระดับสภาพการปฏิบัติตามหลักการศาสนาของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรบริโภค โดยเริ่มต้นศึกษาจากช่วงวัยของเด็กแรกเกิด และช่วงวัยอื่นตามลำดับพัฒนาการของเด็ก พบว่า สภาพการให้ความสำคัญต่อช่วงวัยแรกเกิดในภาพรวมมีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ช่วงวัยหย่านม และช่วงวัยก่อนการบรรลุนิติภาวะน้อยที่สุด โดยผลสำรวจได้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของครอบครัวมุสลิมต่อบุตรในช่วงวัยแรกเกิด ซึ่งถือเป็นช่วงวัยสำคัญที่แม่จะต้องให้นมแก่บุตร และเป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการทางร่างกายสติปัญญา และบุคลิกภาพของบุตร ด้วยเหตุนี้แม่จึงให้ความสำคัญอย่างมากในเรื่องการเลือกอาหารที่ดีที่สุดให้แก่บุตรในช่วงวัยนี้ โดยผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๖.๑ สภาพการปฏิบัติตามหลักการศาสนาของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยแรกเกิดบริโภค ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 77.3 ซึ่งถือเป็นช่วงวัยที่ได้รับการให้ความสำคัญมากที่สุดกว่าช่วงวัยอื่นๆ เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่ครอบครัวให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับโภชนาการอาหารรายวันเพื่อการผลิตน้ำนมของแม่ และเป็นช่วงวัยที่บุตรจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับแม่ เพราะในหนึ่งวันแม่จะต้องให้นมบุตรอยู่หลายครั้ง แม่จึงจำเป็นที่จะต้องให้บุตรที่มีอายุในช่วงวัยนี้อยู่ข้างตัวตลอดเวลา เช่นเดียวกับที่บุตรวัยนี้ยังไม่มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง จึงจำเป็นที่ครอบครัวจะต้องให้ความเอาใจใส่ต่อสุขภาพและความปลอดภัยของบุตรอยู่ตลอดเวลา

๖.๒ สภาพการปฏิบัติตามหลักการศาสนาของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยหย่านมบริโภคในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 75.6 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงวัยแรกเกิด เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มหย่านมแม่และฝึกรับประทานอาหารอื่นแทนนม โดยแม่จะทำหน้าที่ในการเตรียมอาหารอื่นและฝึกให้บุตรได้คุ้นเคยกับอาหารต่างๆ ที่มีอยู่ในบ้าน รวมถึงแม่ส่วนใหญ่จะไม่ยึดติดกับบุคคลที่นำอาหารมาให้บุตรของตนบริโภค ซึ่งอาจจะเป็นสมาชิกภายในครอบครัวหรือบุคคลภายนอกที่มีความรักและเอ็นดูต่อบุตร โดยที่แม่จะทำหน้าที่ดูแลบุตรอยู่ตลอดเวลา

๖,๕ สภาพการปฏิบัติตามหลักการศาสนาของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยก่อนการบรรลุนิติภาวะบริโศค ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 69 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีระดับการให้ความสำคัญน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะแม่บางคนเริ่มจัดสรรเวลาให้ผู้อื่นช่วยดูแลบุตร เช่น แม่บางคนส่งบุตรไปยังสถานที่รับเลี้ยงเด็ก ซึ่งอาจเป็นคนรับเลี้ยงเด็กตามบ้าน สถานที่รับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาล ศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน เนื่องจากจะต้องใช้เวลาทำงานที่บ้านหรือนอกบ้าน ด้วยเหตุนี้ จึงพบว่าแม่ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจแก่พี่เลี้ยงเด็กในฐานะผู้เลี้ยงดูและเอาใจใส่บุตรในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งแม่ที่ใช้วิธีการลักษณะนี้จะไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาหารที่บุตรได้บริโภคในขณะที่บุตรไม่ได้อยู่ด้วยกับแม่ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สภาพการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรในช่วงวัยนี้บริโศคมีระดับการให้ความสำคัญน้อยกว่าช่วงวัยอื่น

๖,๕ สภาพการให้ความสำคัญของครอบครัวมุสลิมในเรื่องโภชนาการอาหารฮาลาลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.6 แสดงให้เห็นว่าครอบครัวมุสลิมให้ความสำคัญต่อการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรบริโศค ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอันดับต้นๆ ของชีวิตครอบครัว และผลสะท้อนเชิงบวกของสังคมมุสลิมและบุคคลที่นิยมบริโภคอาหารฮาลาล การให้ความสำคัญของสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคอาหารฮาลาล รวมถึงหลายครอบครัวมีความพยายามที่จะอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้จักการเลือกบริโภคอาหารฮาลาล เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันที่มีบทบาทชัดเจนในเรื่องการสนับสนุนการปฏิบัติตามหลักการศาสนา

๖,๐ สภาพการให้ความสำคัญของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการนำบุตรหลานทัศนศึกษาที่สถาบันหรือหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62 เนื่องจากบางครอบครัวไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้และไม่รู้จักสถานที่ที่มีความพร้อมให้เข้าทัศนศึกษา ประกอบกับสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีความพร้อมด้านสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ความเข้าใจเรื่องอาหารฮาลาลและด้านการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาลให้แก่เด็กๆ ถึงแม้ว่าพวกเขาจะมีความสนใจและมีความต้องการทัศนศึกษาที่สถาบันและหน่วยงานเหล่านั้น โดยผลการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดนี้ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าอยู่ในขั้นที่ต้องได้รับการแก้ไข

๖,๖ สภาพการให้ความสำคัญของครอบครัวมุสลิมในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้บุตรบริโศค เมื่อพิจารณาโดยรายละเอียดจากจำนวนทั้งหมด 30 ข้อ พบว่า มีจำนวน 4 ข้อเท่านั้นที่มีสภาพการให้ความสำคัญอยู่ในระดับ “เป็นประจําสม่ำเสมอ” และส่วนที่เหลืออยู่ในระดับ “เป็นบางครั้ง” โดยไม่พบว่ามีรายข้อใดอยู่ในระดับ “ไม่ให้ความสนใจ” ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์เชิงบวกและความพยายามของครอบครัวในการอบรมสั่งสอนและเอาใจใส่บุตรของพวกเขาในเรื่องการบริโภคอาหารฮาลาลที่เหมาะสมกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของบุตร

๖,๗ สภาพการให้ความสำคัญของครอบครัวมุสลิมเกี่ยวกับการอบรมปลูกฝังความเข้าใจในเรื่องการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลแก่บุตรทุกช่วงวัย ในภาพรวมพบว่า ครอบครัวมุสลิมมีการให้ความสำคัญในเรื่องการอบรมปลูกฝังความเข้าใจแก่บุตรในเรื่องความรู้เกี่ยวกับอาหารฮาลาล การสอนและการฝึกทักษะให้พวกเขามีความคุ้นเคยกับการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลตั้งแต่เล็กๆ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นผลลัพธ์เชิงบวก

๖,๘ การให้ความสำคัญของสถาบันหรือหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในเรื่องการทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อรณรงค์การสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับอาหารฮาลาลในสังคมมุสลิมซึ่งถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความพยายามและความเสียสละเวลาขององค์กร อีกทั้งกิจกรรมต่างๆ จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมมุสลิมและสังคมที่ไม่ใช่มุสลิมในเรื่องการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาหารฮาลาล เช่น การจัดงานมหกรรมอาหารฮาลาลประจำปี หรือจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องหลายๆ ครั้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

๖,๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า ร้อยละ 88 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง เนื่องจากผู้หญิงส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นแม่บ้านและอบรมเลี้ยงดูบุตร

๖,๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ พบว่า ร้อยละ 61.5 ของกลุ่มตัวอย่าง มีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 31-50 ปี แสดงให้เห็นว่าความสำเร็จในการดูแลเลี้ยงดูบุตรของคู่สมรสที่มีช่วงอายุน้อยนี้สามารถทำให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรซึ่งมีช่วงพัฒนาการอยู่ในวัยต่างๆ นี้ได้ดีที่สุด

๖,๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความสุขในชีวิตสมรส พบว่าร้อยละ 65.75 ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสุขในชีวิตสมรส ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสุขในชีวิตสมรสเป็นปัจจัยที่ทำให้ครอบครัวมีความสนใจในเรื่องการเลือกอาหารฮาลาลให้แก่บุตร เนื่องจากการใช้ชีวิตครอบครัวซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ และบุตร ถือเป็นปัจจัยลำดับต้นๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จในเรื่องการทำหน้าอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะหากพ่อแม่มีความเข้าใจหลักการศาสนาก็จะสามารถทำหน้าที่อบรมปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีในเรื่องการบริโภคอาหารฮาลาลแก่บุตรได้อย่างเต็มที่

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

๕,๑ ควรสนับสนุนให้สังคมมุสลิมจัดกิจกรรมภายในครอบครัว โดยยึดหลักการที่ถูกต้องและมารยาทอิสลามในการดำเนินการอบรม ดูแล และปลูกฝังเยาวชนในเรื่องการบริโภคอาหารฮาลาลผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันพร้อมกับปลูกฝังความศรัทธาให้แก่พวกเขา เพราะการยึด

หลักการที่ถูกต้องจะช่วยให้การอบรมปลูกฝังเยาวชนในเรื่องการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๕,๒ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลให้แก่ครอบครัวมุสลิมและสนับสนุนให้มีการนำหลักการศาสนาไปปรับใช้กับวิถีชีวิตประจำวัน ตลอดจนมีความสามารถในการอบรมสั่งสอนบุตรของพวกเขา

๕,๓ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษา

๕,๔ ควรสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการอบรมและดูแลเยาวชนของสถาบันการศึกษามีความพยายามและสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน เพื่อให้กิจกรรมการสร้างความเข้าใจเรื่อง การเลือกบริโภคอาหารฮาลาลบรรลุตามความคาดหวัง

๕,๕ ควรสนับสนุนให้พ่อแม่และผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมอาสา กิจกรรมอบรมวิชาการ และกิจกรรมทัศนศึกษา ณ สถาบัน ศูนย์ และหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับเรื่องฮาลาล เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยปลูกจิตสำนึกเยาวชนให้เล็งเห็นถึงความสำคัญใน เรื่องการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลได้เป็นอย่างดี

๕,๖ ควรมีการห้ามปรามครอบครัวมุสลิมไม่ให้ลดการให้ความสำคัญต่อ เรื่องการปลูกฝังบุตรเกี่ยวกับการเลือกบริโภคอาหารฮาลาล เนื่องจากบางครอบครัวจะฝากบุตรไว้กับคนรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการอบรมปลูกฝังเยาวชนในเรื่องนี้

๕,๗ ควรมีการสร้างบรรยากาศที่ส่งผลเชิงบวก สนับสนุนให้ครูผู้สอนและนักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกบริโภคอาหารที่ดีและมีประโยชน์ต่อร่างกายร่วมกัน และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว

๘. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๘,๑ ควรมีการศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกับงานวิจัยครั้งนี้ในพื้นที่อื่น โดยขยายพื้นที่การศึกษาให้กว้างยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ครอบครัวมุสลิมในพื้นที่อื่นเกิดความสนใจและให้ความสำคัญต่อเรื่องการนำหลักการศาสนาไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

๘,๒ ควรมีการศึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับพัฒนาการเจริญเติบโตของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัย

๘,๓ ควรมีการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจแก่สังคมในเรื่องการปฏิบัติตามหลักการศาสนาว่าด้วยเรื่องฮาลาลกับผลิตภัณฑ์ฮาลาลทั่วไปซึ่งไม่ใช่เฉพาะจงเฉพาะอาหารเท่านั้น

๘,๔ ควรมีการศึกษาบทบาทขององค์กร สถาบัน และหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับเรื่องฮาลาลเพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่องฮาลาลแก่ครอบครัวมุสลิม

๙,๐ ควรมีการศึกษาบทบาทของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาในการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกบริโภคอาหารฮาลาลให้แก่เด็กนักเรียน

ตั้งรายงานสรุปวิทยานิพนธ์ทั้งหมดข้างต้นนี้ หากข้อมูลใดได้ปรากฏเป็นสังขธรรมและความถูกต้องแล้ว ล้วนมาจากอัลลอฮฺ (ซุบหฺ) และหากมีความผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ทั้งหมดย่อมมาจากผู้วิจัยและมารร้าย ซึ่งจะไม่มีการงานใดประสบผลสำเร็จได้นอกจากพระองค์ทรงประสงค์ ผู้วิจัยขอมอบหมายการงานนี้ต่อพระองค์ เพราะพระองค์ คือ ผู้ทรงเมตตายิ่งกว่าผู้ใด

ขอความสวัสดีและความสันติจงประสบแต่ท่านศาสนทูตของเรา
ท่านนะบีมุฮัมมัด ครอบครัวของท่าน และบรรดามิตรสหายของท่านทุกคน

Prince of Songkla University
Pattani Campus